

Aleg. 6.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o regulacji dolnej sekcji rzeki Gnilej Lipy.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z 22. Grudnia 1887. uchwalił Wysoki Sejm w załatwieniu sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie popierania kultury krajowej na polu budowli wodnych, projekt ustawy o regulacji środkowej sekcji rzeki Gnilej Lipy, odraczając równocześnie wykonanie regulacji dolnej przestrzeni tej rzeki, zaproponowanej także podówczas przez Wydział krajowy, przyczem Wysoki Sejm miał na względzie przytoczone przez komisję gospodarstwa krajowego powody przemawiające za odroczeniem regulacji dolnej Lipy mianowicie: niedostateczność personelu technicznego Wydziału krajowego, brak robotnika w okolicach, gdzie ta regulacja ma być przeprowadzona, oraz niechęć właścicieli nadbrzeżnych dolnej Lipy, którzy na ubiegłej sesji Wysokiego Sejmu wnieśli dziewięć petycyj przeciw regulacji dolnej sekcji Gnilej Lipy.

Na powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu zakomunikowaną Wysokiemu Rządowi pismem Marszałka krajowego z d. 22. Grudnia 1887 l. s. 957 otrzymał Wydział krajowy dołączoną .]. odezwę c. k. Prezydium Namiestnictwa z d. 6. Marca 1888. l. pr. 2.090. (Aleg. 1.) wedle której J. E. pan Minister rolnictwa oznajmił reskrytem z d. 28. Lutego 1888. l. 1.009, że nietylko nie będzie mógł przedstawić do Najwyższej sankcji projektu ustawy o regulacji środkowej sekcji Gnilej Lipy tak długo, dopóki Wysoki Sejm nie uchwali odnośnego projektu ustawy o regulacji dolnej sekcji tej rzeki, lecz także z powodu odroczenia regulacji dolnej Lipy cofnął wstawioną już do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1888. pierwszą ratę subwencyjną na regulację środkowej i dolnej sekcji Gnilej Lipy w kwocie 27.000 zł. a. w.

Nadto wyraził J. E. p. Minister rolnictwa zdanie, że rozszerzenie regulacji na wszystkie sekcje Gnilej Lipy przedstawia się ze względu na zabezpieczenie od wylewu dolnych przestrzeni tej rzeki jako nagląca konieczność, w obec której powody, które skłoniły sejmową komisję, a względnie Wysoki Sejm do poprzestania na razie na regulacji środkowej sekcji Gnilej Lipy, t. j. niedostateczność sił technicznych i roboczych oraz petycje skierowane przeciw regulacji dolnej sekcji ustąpić muszą na drugi plan, oraz na wypadek zaniechania regulacji środkowej i dolnej przestrzeni Gnilej Lipy zażądał p. Minister ograniczenia przekrojów konsumcyjnych w górnej sekcji Gnilej Lipy, gdzie już od r. 1886. na podstawie ustawy z d. 1. Lipca 1886. Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 69 Wydział krajowy prowadzi budowę.

Gdy w chwili nadejścia wzmiankowanego reskryptu J. E. p. Ministra rolnictwa wykonana została regulacja górnej sekcji Gniłej Lipy na długości 3,909 kilometrów w zupełności, a na dalszej przestrzeni 1,291 kilometrów postąpiła o tyle, że wrzynka (cunette) została już w części wykopana do przepisanej głębokości, nie wydawała się Wydziałowi krajowemu wskazana zmiana projektu z r. 1885. służącego za podstawę regulacji w trzecim roku budowy tem mniej, ile że według opinii ministryalnego departamentu technicznego zmiana przekrojów poprzecznych rzeki stanowiłaby tylko pogorszenie projektu i sama w sobie wcale się nie zaleca.

Z tego powodu, tudzież dzielając zdanie JE. p. Ministra rolnictwa wyrażone w reskrypcie z d. 28. Lutego 1888. l. 1.001 postanowił Wydział krajowy na radzie d. 13. Marca 1888. przedstawić Wysokiemu Sejmowi ponownie wniosek na wykonanie regulacji dolnej sekcji Gniłej Lipy, a zarazem odniósł się tego samego dnia telegraficznie do JE. p. Ministra rolnictwa o ponowne wstawienie do preliminarza funduszu melioracyjnego na r. 1888. pierwszej raty zasiłku państwowego, motywując tę prośbę w osobnem piśmie z d. 13. marca 1888. l. 10.141 wystosowanem do Prezydium c. k. Namiestnictwa, potrzebą przyspieszenia organizacyi spółek wodnych, którą właściwe Starostwa mogą się zająć dopiero po użyczeniu Najwyższej sankcyi odnośnemu projektowi ustawy, względnie po konstytucyjnem zatwierdzeniu preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego.

Gdy wedle dołączonej .|. odezwy Prezydium Namiestnictwa z d. 4. Kwietnia r. b. l. 3.064 (Aleg. 2.) prośba ta Wydziału krajowego została przez Wysokie Ministerstwo rolnictwa odmownie załatwioną, nie pozostaje Wydziałowi krajowemu celem umożliwienia regulacji środkowej przestrzeni Gniłej Lipy, bez narażenia właścicieli gruntów położonych nad dolną przestrzenią na częściejsze od do tychezasowych wylewy nie innego, jak tylko ponownie przedstawić Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy o regulacji dolnej sekcji rzeki Gniłej Lipy.

Wydział krajowy ma tedy zaszczyt npraszać:

Wysoki Sejm raczy:

1. uchwalić dołączony .|. projekt ustawy o regulacji dolnej sekcji rzeki Gniłej Lipy; (Aleg. 3.)
2. przyzwolić tytułem pierwszej raty zasiłku krajowego na regulację dolnej sekcji Gniłej Lipy na rok 1889. dotację w kwocie 17.000 zł.

*Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Kraakowskiem.*

Lwów dnia 8. Września 1888.

Marszałek krajowy:

Tarnowski m. p.

Sprawozdawca:

Wereszczyński m. p.

Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do LW. 27773 z r. 1888.

O d p i s

odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z d. 6. Marca 1888 l. 2090 pr.
wystosowanej do Wydziału krajowego.

Zakomunikowany mi szacownem piśmem z dnia 22. grudnia 1887 l. 957 S., a uchwalony na posiedzeniu Sejmu krajowego z tegoż dnia projekt ustawy o regulacji środkowej sekcji Gniłej Lipy przedłożyłem Jego Excelencyi Panu Ministrowi rolnictwa, który reskryptem z dnia 28. Lutego br. l. 1001/109 oznajmił w tej mierze co następuje:

Z powodu odroczenia w Sejmie przedłożonego przez Świetny Wydział krajowy projektu ustawy o regulacji dolnej sekcji Gniłej Lipy zakwestjonowaną została możność wyjednania najwyższej sankcyi dla uchwalonego projektu ustawy o regulacji środkowej sekcji tejże rzeki. Ze względu bowiem na lokalne stosunki przeprowadzenie robót regulacyjnych w górnej i środkowej sekcji Gniłej Lipy bez rozszerzenia regulacji na dolną sekcję spowodziłoby na adiacentów tej ostatniej sekcji istotne niebezpieczeństwo.

Celem bliższego uzasadnienia tej okoliczności Jego Ekscelencyja Pan Minister rolnictwa po zasięgnięciu opinii departamentu dla budowli drogowych i wodnych w wysokiem c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych, przytoczył w powyżej powołanym reskrypcie następujące uwagi:

Z przedłożonych w swoim czasie operatów regulacji środkowej i dolnej sekcji Gniłej Lipy oraz z wyników dawniejszych pertraktacyi, co do uregulowania górnej sekcji tej rzeki, okazało się, że Gniła Lipa znajduje się na całej przestrzeni swojej od początku regulowanego obecnie górnego biegu aż do ujścia do Dniestru w stanie równie dzikim który też corocznie sprowadza wiele szkodliwe wylewy. Już ta sama okoliczność przemawia za regulacją całego biegu rzeki, co też pierwotnie leżało w planach Świetnego Wydziału krajowego i Sejmu krajowego, a konieczną potrzebę tego środka uzasadnia nadto niebezpieczeństwo jakie z regulacji górnej przestrzeni wynikłoby dla dolnej przestrzeni w razie pozostawienia ostatniej w obecnym dzikim stanie. Niebezpieczeństwo to polegałoby na tem, że wylewy w dolnej sekcji z konieczności stawałyby się coraz silniejsze w miarę jak postępująca regulacja górnej przestrzeni ułatwiałaby tamże odpływ wysokiej wody, zwłaszcza z uwagi na to, że zwiększony stan wody niemiałby w dole odpowiednio ulepszonego odpływu.

Pominięcie tej okoliczności musiałoby tem więcej wzbudzać obawę, ileż stopień, w jakim wzrastałyby wylewy, nie da się oznaczyć z cyfrową ścisłością. Ponieważ stosownie do uwag powyższych niebezpieczeństwo wylewu wzrasta w miarę postępu regulacji w dół prowadzonej, przeto jasną jest rzeczą, że przeprowadzenie regulacji w sekcji środkowej wystawiłoby okolice do trzeciej sekcji należące na jeszcze większe niebezpieczeństwo, aniżeli zajęć by to mogło jedynie pod wpływem uregulowanego górnego biegu co do obu dolnych sekcji.

W obec takiego stanu rzeczy Jego Ekscelencyja Pan Minister rolnictwa oznajmił w reskrypcie na wstępie powołanym, że dążyć należy do rychłego uregulowania całego biegu Gniłej Lipy i że nie mógłby zalecić do najwyższej sankcyi projektu ustawy o regulacji środkowej sekcji tej rzeki, dopóki przez uchwalenie projektu ustawy o regulacji dolnej sekcji nie zostanie umożliwione przeprowadzenie robót regulacyjnych także w tej ostatniej sekcji, a tem samem i uchylenie niebezpieczeństw, na jakie adiacenci dolnej sekcji byłiby wystawieni w skutek ograniczenia regulacji do górnej i środkowej sekcji. Jego Ekscelencyja Pan Minister rolnictwa uznał zatem za najstosowniejsze narazie nie przedkładać do najwyższej sankcyi projektu ustawy o regulacji środkowej sekcji Gniłej Lipy i wyczekiwać, czy Sejm krajowy po podjęciu obrad odnowionej

obecnie sesji tegorocznej nie uchwali projektu ustawy o regulacji dolnej sekcji Gniłej Lipy. W razie gdyby ziściła się ta ewentualność oba projekty ustaw zostałyby równocześnie do najwyższej sankeji przedłożone, w przeciwnym zaś razie Jego Ekscelencyi Panu Ministrowi rolnictwa nie pozostawałoby nic innego, jak wnieść odmówienie wysokiej sankeji projektowi ustawy o regulacji środkowej sekcji Gniłej Lipy. Jeżeliby w skutek tego zaniechana została regulacja tak środkowej jak i dolnej sekcji Gniłej Lipy, należałoby celem możliwego zmniejszenia niebezpieczeństw, na jakie w skutek regulacji górnej sekcji wystawione są dolne przestrzenie tej rzeki jako pozostawione w stanie dzikim podjąć częściową modyfikację projektu regulacji górnej przestrzeni. Modyfikacja ta mogłaby podlegać na odpowiedniej restrykcji przekopów dla górnej przestrzeni zaprojektowanych, albo na ograniczeniu przekrojów konsumcyjnych tamże, albo też na kombinacji tych obu środków.

Co do pierwszego środka, proponowanego pierwotnie przez departament techniczny c. k. Namiestnictwa celem zniżenia kosztów, należy dla trafnego ocenienia rzeczy wziąć pod rozwagę okoliczności rozpatrywane w tej mierze przy uzasadnieniu projektu regulacji środkowej i dolnej sekcji Gniłej Lipy. Według tego projektu przewyższa kubatura wykopu ziemnego w przekopach kubaturę istniejącego odpowiednio rozszerzyć się mającego łożyska rzeki o 29. 40. 45 do 50% w skutek czego koszta ruchu ziemi będą jednakowe tak dla 1. km. uregulowanej trassy przy wykonaniu przekopów jak i dla 1.⁴ km. uregulowanej trassy przy zatrzymaniu istniejącego biegu wody.

Jeżeli za jednostkę porównawczą weźmie się 1 km. starego biegu rzeki, to w razie pozostawienia starej trassy rzecznej należałoby wziąć w rachubę 64.⁹², zaś według projektu 24.⁹⁷⁶ km. starego biegu = ... 24.⁹⁷⁶
i 20.¹⁸⁷ × 1.⁴ przekopu = ... 28.²⁶²
razem 53.²³⁸

jednostek w powyższym znaczeniu. Z tego wypływa, że użycie przekopów zniża koszta regulacyjne, jakieby powstały przy zatrzymaniu starego biegu około 18% a tem samem umożliwia oszczędność, co przypisać należy tej okoliczności, że stare łożysko rzeki jest wąskie a więc potrzebnem byłoby jego znaczne rozszerzenie.

Ten stosunek kosztów przedstawiałby się jeszcze korzystniej co do przekopów, jeżeliby się uwzględniło niewziętą w powyższą rachubę okoliczność, że przekopy wykazują większy względny spad, względnie stosunkowo wyższą skuteczność pod względem odprowadzenia wody, a tem samem wymagają mniejszych przekrojów konsumcyjnych, aniżeli przy obecnym biegu rzeki. Ponieważ zasadność powyższej rachuby nie da się zaprzeczyć a na górnej przestrzeni Gniłej Lipy zachodzą stosunki analogiczne ze stanem w środkowej i dolnej sekcji, przeto powyżej wskazana restrykcja przekopów, nawet pominawszy okoliczności, że przez to doznałyby ujmy właściwe cele regulacji górnej przestrzeni t. j. depresja zwierciadła wody zaskórnej i rychłe odprowadzenie wysokich wód do pewnego stopnia już ze stanowiska kwestyi kosztów niezastłowywałyby na zalecenia.

Przeprowadzenie powyżej wzmiankowanego drugiego środka t. j. ograniczenia przekrojów konsumcyjnych w górnej sekcji Gniłej Lipy na korzyść środkowej i dolnej sekcji stanowiłoby w sposób analogiczny, jak poprzednio wzmiankowana restrykcja przekopów w każdym razie tylko pogorszenie projektu dla górnej sekcji. Stosuje się to także do kombinacji obu środków.

W obec tego powyższe ewentualnie i alternatywnie rozebrane modyfikacje projektu dla górnej sekcji Gniłej Lipy same w sobie wcale się nie zalecają.

Mimo to jednak wypadłoby uciec się do tych środków w razie jeżeliby regulacja środkowej i dolnej przestrzeni Gniłej Lipy nie miała przyjść do skutku w jak najkrótszym czasie.

Rozszerzenie regulacji na wszystkie sekcje pomienionej rzeki przedstawia się tedy jako nagląca konieczność, w obec której powody, które skłoniły sejmową komisję a względnie Sejm

do poprzestania na razie na regulacji środkowej seceyi Gniłej Lipy t. j. niedostateczność sił technicznych i roboczych oraz petycyje skierowane przeciw regulacji dolnej seceyi — ustąpić muszą na drugi plan.

W skutek powołanego na wstępie reskryptu ministeryalnego mam zaszczyt zawiadomić Świetny Wydział krajowy o powyższych zapatrywaniach Wysokiego c. k. Ministerstwa rolnictwa i upraszam aby Świetny Wydział krajowy zechciał wziąć pod światłą rozważę konieczność jak najrychlejszego zabezpieczenia regulacji dolnej seceyi Gniłej Lipy przez uchwalenie odnośnego projektu ustawy w Sejmie krajowym i o postanowieniu w tej mierze powziętem jak najrychlej mnie zawiadomić. Zechce przy tem Świetny Wydział krajowy objawić swoją cenną opinię o powyżej wskazanej modyfikacji projektu regulacji górnej seceyi Gniłej Lipy i udzielić mi szczegółów o stanie robót w tej seceyi celem zakomunikowania takowych Wysokiemu c. k. Ministerstwu rolnictwa.

W końcu mam zaszczyt zawiadomić Świetny Wydział krajowy wskutek powołanego reskryptu ministeryalnego, że w obec powyżej przedstawionego stanu rzeczy Jego Ekscelencya Pan Minister rolnictwa cofnął wstawioną według tutejszej odezwy z 29. Września 1887. l. 9864 do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1888 pierwszą ratę subwencyjną na regulacye środkowej i dolnej seceyi Gniłej Lipy w kwocie 27.000. zł.

Alegat 2. do LW. 27773 z r. 1888.

O d p i s

odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z dnia 4. Kwietnia 1888.

l. 3.064/pr. do Wydziału krajowego.

Szacowną odezwą z dnia 13. Marca b. r. l. 10.141 Świetny Wydział krajowy odniósł się do Prezydium c. k. Namiestnictwa o wyjednanie w Wys. c. k. Ministerstwie rolnictwa wstawienia do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1888. pierwszej raty zasiłku państwowego na regulacyę środkowej seceyi Gniłej Lipy, oraz wyjednanie Najwyższej sankeyi dla odnośnego projektu ustawy uchwalonego przez Sejm krajowy na posiedzeniu z dnia 22. Grudnia 1887.

Jego Ekscelencya P. Minister rolnictwa oznajmił w tej mierze reskrytem z 25. Marca b. r. l. 4155|501 co następuje:

Preliminarz kwot na rok 1888. z państwowego funduszu melioracyjnego użyć się mających. udzielony został na mocy Najwyższego upoważnienia z dnia 9. marca b. r. pismem Wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa z tegoż dnia l. 3.477, zatem na kilka dni przed nadejściem telegramu przez Świetny Wydział krajowy 16. Marca b. r. do tegoż Wys. c. k. Ministerstwa wystósowanego. Prezydium Izby deputowanych Rady Państwa celem przewidzianego w §. 2 ustawy z dnia 30. Czerwea 1884. Dz. u. p. N. 116 zatwierdzenia konstytucyjnego. Ponieważ w preliminarzu tym z powodów przedstawionych w reskrypcie Wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 28. Lutego b. r. l. 1.001, względnie w tutejszej odezwie z dnia 6. Marca b. r. l. 2.090|pr. nie zostały umieszczone zasiłki na regulacyę środkowej i dolnej seceyi Gniłej Lipy, przeto życzenie wyrażone przez Świet. Wydział krajowy w telegramie powyżej wspomnianym, względnie w szacownej

odezwie z 13. Marca b. r. 1. 10.141 mogłoby być uwzględnione tylko przez wniesienie dodatku do przedłożonego już Izbie deputowanych preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1888. co znowu wymagałoby poprzedniego wyjednania Najwyższego upoważnienia. Droga ta byłaby w takim razie wskazaną, gdyby chodziło o wypadek najpilniejszej konieczności, co w niniejszej sprawie nie ma miejsca, gdyż według telegramu wystosowanego przez Świetny Wydział krajowy do Wys. c. k. Ministerstwa rolnictwa, zamierzone jest równoczesne rozpoczęcie regulacji środkowej i dolnej sekeyi Gniłej Lipy w r. 1889. a tem samem dostatecznem będzie jeżeli kwoty przypadające z państwowego funduszu melioracyjnego wstawione zostaną w preliminarz tego funduszu na r. 1889., względnie jeżeli po uchwaleniu przez Sejm krajowy projektu ustawy o regulacji dolnej sekeyi Gniłej Lipy i po konstytucyjnem zatwierdzeniu preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1889. oba projekty ustaw o regulacji środkowej i dolnej części pomienionej rzeki równocześnie przedłożone zostaną do Najwyższej sankcyi.

O ile zaś Świetny Wydział krajowy potrzebę jaknajrychlejszego wyjednania Najwyższej Sankcyi dla projektu ustawy o regulacji środkowej sekeyi Gniłej Lipy tem uzasadnia, że w obec wiele czasu wymagających przygotowań do oznaczenia okręgu konkurencyjnego i ukonstytuowania spółek wodnych potrzebnem jest wczesne wydanie zarządzeń w tej mierze, zauważył Jego Ekscelencya Pan Minister rolnictwa w powyż powołanym reskrypcie, że daty, na których podstawie władze polityczne przystępować mają do oznaczenia okręgów konkurencyjnych, jak to oznaczenie obszarów inundacyjnych na podstawie poprzednich niwelacyi i wykazy gruntów względnie właścicieli gruntów do konkurencyi pociągnąć się mających, mogą być przez Świetny Wydział krajowy już obecnie bez wyczekiwania Najwyższej Sankcyi odnośnych projektów ustaw przygotowane i zebrane, przez co po wyjednanu Najwyższej Sankcyi umożliwione będzie rychłe utworzenie spółki wodnej przez władzę polityczną (w myśl §. 3 odnośnych projektów ustaw).

Nadto uwzględnić należy jeszcze i tę okoliczność, że ponieważ regulacya środkowej i dolnej części Gniłej Lipy ma być wykonana jako krajowe przedsiębiorstwo melioracyjne sfinalizowanie pertraktacyi co do utworzenia spółek wodnych dla oznaczenia konkurencyi niekoniecznie nastąpić winno przed rozpoczęciem robót.

W końcu podniósł Jego Ekscelencya Pan Minister rolnictwa w powołanym reskrypcie, że w razie wybrania drogi przez Świetny Wydział krajowy w wymienionym telegramie wskazanej pomimo wszelkiego prawdopodobieństwa uchwalenia projektu ustawy o regulacji dolnej sekeyi Gniłej Lipy w Sejmie krajowym, przecież zupełnie byłaby wykluczoną ewentualność nieprzyjścia do skutku tego projektu zwłaszcza wobec faktu, że jako zaznaczyła sejmowa komisya dla spraw gospodarstwa krajowego w odnośnem spewozdaniu swoim wpłynęły do Sejmu petycye przeciw regulacji dolnej sekeyi Gniłej Lipy. W tym ostatnim razie zaszłaby tedy sytuacya, którą wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa na wszelki wypadek ominąć pragnie t. j. zagrożenie interesentów w dolnej sekeyi Gniłej Lipy przez roboty regulacyjne wykonane w górnej i środkowej sekeyi.

Z tych wszystkich powodów Jego Ekscelencya Pan Minister rolnictwa według powołanego reskryptu z uholewaniem oznajmił, iż nie może przychylić się do życzenia wyrażonego przez Świetny Wydział krajowy w powołanej na wstępie szacownej odezwie.

Przedłożenie Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia . . . , . o regulacyi dolnej sekcji rzeki Gniłej Lipy.

Za zgodą Sejmu krajowego Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

§. 1.

Regulacya rzeki Gniłej Lipy na przestrzeni od mostu na drodze gminnej w Bursztynie do ujścia do Dniestru, w powiecie Rohatyńskim i Stanisławowskim, ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma zatwierdzony przez Ministerstwo rolnictwa projekt Wydziału krajowego z roku 1886., preliminujący koszta robót na 255.000 zł.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie, w porozumieniu z administracją Państwa, w obrębie granic powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu, pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczyniać:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. Czerwca 1884. Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości trzydziestu procent kosztów;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym, przez władze administracyjne oznaczyć się mającym resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. Marca 1875. Dz. n. i rozp. kraj. Nr. 38. według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów

§. 4.

Dla rozłożenia i ściągnięcia datków prywatnych stron interesowanych w §. 3. c) wymienionych, zawiązaną będzie przez administrację Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym spółka wodna.

Bliższe szczegóły co do wyboru i liczby członków Wydziału tej spółki określi statut, przez władzę polityczną ułożyć się mający.

§. 5.

Czas trwania budowy ustanawia się na lat sześć. Termin rozpoczęcia budowy oznaczony Wydział krajowy w porozumieniu z administracją Państwa.

§. 6.

Zasilki krajowe i państwowe, oraz prestacye konkurencyjne, mają być uiszczone w czasie budowy w sześciu równych ratach rocznych z góry.

§. 7.

Dla utrzymania wykonanych robót regulacyjnych po skończeniu budowy ma być utworzony osobny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulację gruntów;
2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy.

Dalsze postanowienia co do rozkładu reszty kosztów utrzymania na kraj i strony interesowane, ewentualnie utworzenia w tym celu jednej lub więcej spółek wodnych i innych zarządzeń, potrzebnych dla konserwacji budowli, wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 8.

Wykonanie robót regulacyjnych i konserwacyjnych zarówno jak i administracją funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, któremu też, podobnie jak i stronom interesowanym przyznanym zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania rządowych organów technicznych, określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z administracją Państwa.

§. 9.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, skarbu i spraw wewnętrznych.